

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

כ"ו בתשרי התשפ"ג - גליון 215 - פרשת בראשית.

העלון מוקדש לע"נ : מרים בת פלורה ע"ה

מבט מהפרשה: שותף של הקב"ה .

השבת נקרא בעז"ה על בריאת העולם במה שמכונה 'מעשה בראשית' ומביאה הגמרא במסכת שבת (דף קיט'): "כל המתפלל בליל שבת ואומר ויכולו... מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית" וישנם כמה דברים שצריך להבין לכאורה דברי הגמרא :

1. מה הרווח שלנו בשותפות הזו? 2. מה הרווח של הקב"ה בשותפות מעין זו?

3. לשותפות נדרשת השקעה. ככל שהעסק גדול יותר כן תגדל ההשקעה הנדרשת מהשותף (אינה דומה השקעה בחנות מכולת להשקעה בחברה גדולה כמו מייקרוסופט או גוגל... ואם אלו הם פסיק בעולמו של הקב"ה...) כיצד יתכן לומר שבשמירת השבת אנו הופכים להיות שותפים של הקב"ה במעשה בראשית - בכל הבריאה?!

4. והאם כל ההשקעה מסתכמת באמירת "ויכולו השמים בערב שבת"!

התשובות יובנו על פי משל: היה ממציא רב כישרונות שזקף המון המצאות ששינו את חייהם של אנשים לזכותו, ואף גרף מהמצאותיו הון רב. יום אחד הוא החליט שהגיע הזמן להירשם בפי ההיסטוריה ולהנציח את עצמו על ידי המצאה שתטיב עם חייהם של אנשים באופן מעורר השתאות.

הוא יחפש אנשים שלא נמצאה תרופה למחלתם והחליט לעשות כל שיוכל על מנת להביא מזור למחלתם וגמר בליבו ששם הוא משקיע את זמנו וכספו ואולי כך יזכר לטובה...

הוא פגש באקראי חולה במחלה נדירה שהגבילה אותו בתחומים רבים התוודע אליו והחליט שזהו ייעודו בחיים...

הוא אסף חומר על המחלה, מימן טיסות לוועידות של מומחים בתחום, שכר רופאים אלטרנטיביים וקונבנציונאליים ששקדו יום ולילה למצוא תרופה שתוציא את המסכן מהמחלה הנוראית והנדירה הזו...

לאחר שנים של מחקר הוא המציא תרופה שאמורה הייתה לתת פיתרון הולם ואאפשר לחולים במחלה הזו ללכת, לשבת ולאכול בכוחות עצמם. אך דא עקא החולה לא שרד, מת ולא זכה להנאות מהתרופה הייחודית... מכיוון והמחלה הייתה נדירה ולא נמצא חולה נוסף שישתה ממנה ויתרפא נאלץ מידענו לגנוז את התרופה במרתפי בית החולים לאכזבתו של הממציא הדגול.

חלפו כמה חודשים והנה הוא מקבל טלפון מאחד הפרופסורים שהיה שותף לתוכנית כי נמצא חולה חדש... הממציא התרגש ומיהר להביא את התרופה ואכן בתוך כמה שבועות החולה עמד על רגליו והתכשיר אף זיכה את היוצר בפרס נובל לתעשייה הרפואית לשמחתם של החולה והממציא!

ניתן בהחלט לומר כי שניהם יצרו את ההצלחה החולה והממציא שאילולא החולה הייתה ההמצאה נגזזת לעולמים...

כן הוא הנמשל: כיוצא בכך בריאת העולם שהרי לא סתם נברא אלא הייתה לו מטרה: "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו" (פרקי אבות פרק ו') אבל אם העולם היה נברא והאדם איננו מנצלו למטרותו, להכיר את בוראו ולעובדו לומר לו אני ברייתך... נמצא שכל הבריאה הייתה לשווא!

ובמה בעיקר מגלה האדם את בוראו מכיר בו ומקבל את מרותו? בשבת בקידוש באמירת "ויכולו השמים..." וכל האומרה בשבת "נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית"

אומר הקב"ה כדאי הייתה לי כל הבריאה בשביל אדם זה שהודה לי עליה וכיבדני על ידה... (ע"פ 'דבר תורה' מעין השבוע')

זמנים לשב"ק פרשת בראשית: הזמנים ע"פ לוח אור החיים – שעון קיץ.

הדלקת נרות : ירושלים*: 17:45 | תל אביב: 17:42 | חיפה: 17:43 | בית שמש: 17:45. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 17:25.

צאת השבת : ירושלים: 18:35 | תל אביב: 18:32 | חיפה: 18:33 | בית שמש: 18:35.

רבנו תם : ירושלים: 19:13 | תל אביב: 19:10 | חיפה: 19:10 | בית שמש: 19:13.

פניני אור החיים:

'הקב"ה ברא העולם רק לששת ימים, ובכל שבת מתחדש הבריאה לעוד ששה ימים'

וַיְבָרֵךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַל מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת:

כתב רבינו האור החיים הקדוש חידוש מעניין, שה' יתברך ברא את העולם ונתן לו כוח קיום רק לששת ימים, ובכל שבת על ידי שישראל שומרים את השבת, הם נותנים בו כח קיום לעוד ששת ימים, וכן בכל שבת ושבת מתחדשת הבריאה לששת ימים נוספים.

ובזה מבאר את דברי הגמרא 'כל המקדש על היין בליל שבת נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית', ולכאורה קשה האיך שייך לעשות שותפות אחרי שכבר נגמרה המלאכה בששת ימי הבריאה???

אלא התירוץ הוא שהבריאה מתחדשת בכל שבת על ידי שישראל שומרים את השבת, ועל ידי כך הם שותפים במעשה בראשית המתחדשת בכל שבת.

ובפרשת יתרו מקשה רבינו הקדוש על לשון הפסוק 'כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי', לכאורה היה לו לומר 'בששת ימים', אלא כוונת הפסוק שהקדוש ברוך הוא לא ברא ועשה אלא רק 'ששת ימים', אך באמצעות שומרי יום השבת וקדושת היום, נברא עוד ששת ימים.

וזה לשון קודשו: 'כי לא עשה בתכונת בריאתם שיעמדו אלא ששת ימים, ומעתה יצטרך ה' לחדש הבריאה בכל יום ראשון, ובאמצעות נפש העולם שהוא השבת, נח מהתמדת המלאכה, והוא אומרו וינח ביום השביעי, ויום זה מעמיד העולם עוד ששת ימים, ובכל יום ששי לערב שכלתה תכונת העולם, יבוא שבת ויקיים העולם עוד ששת ימים אחרים, וכן על זה הדרך'.
עד כאן לשון קודשו.

[אור החיים בראשית פרק ב פסוק ב]

בקייער – חידוש קצר לשולחן השבת:

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (א, א)

מפרש רש"י שכל מה שיש בעולם נברא לשתי מטרות:

(א) התורה שנאמר "ה' קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרֹכּוֹ קִדְּם מִפְּעֻלּוֹ מֵאֲז" (משלי ח, כב).

(ב) וישראל שנאמר "קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" (ירמיהו ב, ג).

כלומר שמטרת העולם היא בשביל שישראל יעסקו בתורה.

ומביאה הגמרא במסכת ע"ז (ב ע"א) אומרת שלעתידי לבוא מביא הקב"ה ספר תורה ומניחו בחיקו, ומכריז "כל מי שעסק בתורה יבוא וייטול שכר!". מיד מתקבצים גם הגויים (כל אומה לחוד) וטוענים - "ריבוננו של עולם הרבה שווקים תיקנו, הרבה מרחצאות בנינו, הרבה כסף וזהב הרבינו, והכול לא עשינו אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, מגיע לנו שכר!".

אמר להם הקב"ה - "שוטים שבעולם כל מה שעשיתם, בשבילכם עשיתם...".

וכך כל אומה טוענת והקב"ה משיב אותו דבר.

שואל המגיד מישרים הרב יהודה יוספי שליט"א על המדרש שתי שאלות: (א) הרי מדובר בעולם האמת וכי הם יבואו לשקר את הקב"ה שהכול עשו בשביל ישראל?

(ב) ועוד הקב"ה היה צריך לומר להם "שקרנים" ולא שוטים!

אלא ההסבר הוא, כאן בעוה"ז הרבה מבולבלים, לעתיד יתברר שכל מה שנעשה בעולם נעשה בשביל ישראל שילמדו תורה, ואם כן כל אומות העולם יקפצו על העגלה הזאת - יאמרו הרי הכול נעשה בשביל ישראל ובזכותנו הם עסקו בתורה.

ואז אומר הקב"ה נכון הכול נעשה לישראל, אבל אתם לא התכוונתם לזה, לכן לא מגיע לכם שכר!

ואם כן ב' השאלות מתורצות: אכן הגויים בכלל לא משקרים כי באמת הכל היה לישראל, אבל שכר לא מגיע להם כי התכוונו לעצמם, לכן הקב"ה קרא להם שוטים ולא שקרנים.

(ע"פ מיד מלכים')

בדיחות הדעת:

אדם אחד אשר סבל מאוד מעצבנות יתר והתפרצויות כעס וזעם, פנה לפסיכולוג. הפסיכולוג הציע לו ללכת לחוף הים, לשבת על כסא נח, להקשיב לגלים, ולהירגע וגם לעשות חשבון נפש ולחשוב מעט לפני שהוא מתפרץ. הוא שילם לפסיכולוג הרבה כסף, ולכן שמע לעצתו. הוא הגיע לים, ישב ושקע במחשבות רגועות, אולם לאחר כמה דקות הוא שומע: "יוסי, מישהו מנסה לפרוץ לך את האוטו!", הוא קם בבהלה, לקח בידו 'נבוט' ורץ לחנייה. בשלב זה הוא קופץ לכביש בלי לחשוב פעמיים ורכב פוגע בו ומעיף אותו לנתיב הנגדי, שם גם עלה עליו אופנוע. תוך שתי דקות העלו אותו לאמבולנס גונח מכאבים, ואז הוא חשב: "כמה צודק הפסיכולוג שעלי לחשוב לפני שאני מתפרץ, הרי בכלל אין לי אוטו... וגם לא קוראים לי יוסי..."

ורחמיו על כל מעשיו

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. (א', א')

פֶּרֶשׁ רַש"י: לֹא אָמַר "בָּרָא ה'", שֶׁבְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבְרֵאתוֹ בְּמִדַּת הַדִּין, וְרָאָה שְׂאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם, וְהַקְדִּים מִדַּת הַרַחֲמִים וְשִׁתְּפָה לְמִדַּת הַדִּין. וְהֵינּוּ דִּכְתִּיב (בראשית ב', ד') "בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹקִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם".

וּמָכָן יִלְמַד אָדָם לְעֵרֵב וְלִהְיוֹת מִדַּת רַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְלֹא יֵלֶךְ עַל פִּי הַדִּין לְבַד, שֶׁלֹּא חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲלָא עַל שְׁהִיעֲמִידוֹ דְּבְרִיהֶם עַל הַדִּין, וְדָלָא קְפִיד לֹא קְפִידִין בְּהִדְיָה. (ותרגומו: כל שאינו מקפיד - אין מקפידים עמו.)

וְאִף כְּשֵׁיט בְּנוֹתָן טַעַם לְנֶהֱג בְּמִדַּת הַדִּין עִם הַשֶּׁנִי, מְכַל מְקוֹם יִשְׁתַּף גַּם בְּן אֶת מִדַּת הַרַחֲמִים לְתַן פְּתִיחַ תְּשׁוּבָה, כְּפִי שֶׁה' נוֹהֵג עִימָנוּ. (ע"פ 'דובב שפתי ישנים')

סיפור לשבת

'שליח ציבור' במקום 'קרבן ציבור'

להלן סיפור מופלא כפי שסופר על ידי בעל המעשה הנותן לנו הצצה קטנה על מעלת היותו, וחשיבות השלום בעולם, לא תתמיד אנו רואים את הדברים בצורה ברורה אבל הפעם ראו זאת ממש ובזמן מהיר. וכך מספר בעל המעשה, מ' מחיפה:

לפני כחמש עשרה שנים נפטר דודי ז"ל בלי להשאיר אחריו ילדים. החלטתי לקחת על עצמי בלי נדר לשמש כשליח ציבור ביום היארצייט שלו לעילוי נשמתו.

בשנת ה'תשפ"א ביום שלפני היארצייט ניגשתי לגבאי וסיכמתי איתו שאני אשמש כשליח ציבור למחרת. קמתי מוקדם בבוקר כדרכי לתפילת ותיקין. כשהגעתי לבית הכנסת הבחנתי ביהודי לא מוכר שכבר עמד ליד העמוד של השליח ציבור.

ניגשתי אליו ואמרתי לו שהיום אני צריך לשמש כשליח ציבור וכי כבר סיכמתי על כך עם הגבאי. הוא לא התייחס לדבריי. ניסיתי מספר פעמים להסביר, אבל הוא פשוט לא התייחס לאף מילה שאמרתי.

הבנתי שאם אתקש על מה שמגיע לי, הדבר עלול להפוך למריבה. התרחקתי ממנו והלכתי לצד בית המדרש. בליבי כעסתי על כך ובמיוחד בגלל העובדה שהוא התעלם לחלוטין מדבריי! החלטתי לוותר על כך. התאמצתי לוותר ולהסיר מליבי כל קפידה כלפיו.

הניסיון לא היה קל, מכיוון שזה המניין המוקדם היחיד שיש באזור, ולכן אני לא אוכל השנה לשמש כשליח ציבור לעילוי נשמת דודי היקר. אמנם יש מניין נוסף אבל הוא מתקיים לצערי הרב קרוב לשעה תשע. שעה מאוחרת מדי, ואיני יכול להמתין עד שעה כל כך מאוחרת. בלית ברירה התפללתי באותו מניין עם השליח ציבור.

בסוף התפילה חשבתי על כל מה שאירע והבנתי שאכן היה עדיף לי לוותר על התפילה כשליח ציבור – והעיקר למנוע מריבה. בוודאי מעלת הוויתור גורמת לעילוי נשמה גדול יותר עבור דודי ז"ל.

אחרי התפילה הזדרזתי לביתי. אכלתי ארוחת בוקר ויצאתי לדרכי שאני רגיל לעשותה ברגל. כאשר הגעתי לכביש הראשי, ראיתי שהרמזור ירוק ועברתי. מדובר בכביש ארוך. אחרי מעבר של כביש אחד יש מעבר של כביש נוסף עם רמזור נוסף להולכי רגל. הפעם לא שמתי לב והמשכתי לעבור לכביש הבא, כאשר הרמזור אדום... כנראה מה שבלבל אותי היה שבאותו רגע רכבים לא עברו שם. בדרך כלל רכבים רבים עוברים שם, ואי אפשר לא לשים לב לאור של הרמזור.

כעבור שניות ספורות רכבים רבים הגיעו לשם תוך כדי שהם נוסעים במהירות. במהלך ההליכה בכביש שמעתי צפירה של רכב לעברי. באותו הרגע הבחנתי לראשונה שאני עובר את הכביש כאשר הרמזור הוא אדום ובשלושת הנתיבים יש מכוניות שנוסעות במהירות גדולה.

שימו לב: הוצאת העלון והפצתו הינה על דעת שלא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה!

לא ידעתי מה עדיף לעשות – האם לחזור אחורה או ללכת מהר יותר כדי לעבור את הכביש. בהתחלה התחלתי ללכת במהירות כדי לעבור את הכביש. לאחר שניה הבחנתי שאני נמצא במצב סכנה.

אם אני אמשיך ללכת בכביש, ככל הנראה הרכבים לא יספיקו לבלום בזמן ואני עלול להיפגע. הסתכלתי מה קרוב יותר. הבנתי שעדיף לי לשוב על עקבותיי לאחור, ואכן התחלתי ללכת אחורה תוך כדי שאני מתפלל לבורא עולם שיציל אותי מהמצב אליו נקלעתי.

כשחזרתי לאחור, נהג שנסע באותו נתיב זיהה ברגע האחרון שיש הולך רגל שעובר שם. מכיוון שהוא חשש לפגוע בי, הוא לחץ על דוושת הבלם בצורה חזקה.

הנהג חשש ככל הנראה שהוא לא יספיק לעצור, ולכן הוא היטה את ההגה לכיוון העמודים שנמצאים בצידי הכביש.

הרכב נעצר תוך כדי שהוא נחבל קשות, אבל הנהג ברוך ה' יצא בריא ושלם. הרעש היה חזק ביותר. אני הייתי מבוהל עד עמקי נשמת. הבנתי, שאני חייב לשלם לו על הנזק שאירע לרכבו, מכיוון שכל זה נגרם באשמת.י.

כאשר הנהג התקרב אלי הבחנתי שהוא לא אחר מאשר אותו יהודי שלקח לי הבוקר את מקום ה'שליח ציבור'. התביישתי לשוחח איתו. להפתעתי הרבה, הוא יזם את השיחה ואמר לי: "לא נורא, תרגיש בנוח! הבוקר ויתרת לי על מקום ה'שליח ציבור'. כעת הקב"ה הציל אותך מלהיות 'קורבן ציבור'". הוא המשיך את דבריו: "כנראה הייתי צריך לשלם על זה משהו... אז אתה יכול להמשיך בדרכך לשלום, רק בבקשה תאמר בפה מלא שאתה מוחל לי על שלקחתי לך את העמוד ושימשתי כ'שליח ציבור'".

כמובן שמחלתי לו בלב שלם. הצעתי לו בכל זאת תשלום, אבל הוא עמד על דעתו שלא אשלם לו כלום ואמר: "כמו שאתה מחלת לי, גם אני מוחל לך בלב שלם".

חודה של פרשה – חידה מהפרשה ע"פ הפסוקים ורש"י, בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

אף הנולד ללא המאורות ידע וחש.

אם מלבושיו עליו, או לא לבש.

אלא, החסר הוא חסר רוחני.

אשר החמיצו הזוג לא איתני.

אחת היתה וממנה נוצרו ללא לבוש, בגזרת האל.

החסרון יתוקן עם בא הגואל.

סוד כתב החידה יבואר עפ"י רש"י לכל דורש ושואל.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515.

ג. שליחת הודעה במיל : ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

ב"ה

לתועלת הציבור : קיים גמ"ח להשאלת

גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

מיוז ברקא

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עילית
מודיעין | עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה